

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2005 vp

Hallituksen esitys alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvään vuoden 1978 pöytäkirjaan vuonna 1997 tehdyn muutospöytäkirjan hyväksymisestä sekä laeiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä syyskuuta 2004 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvään vuoden 1978 pöytäkirjaan vuonna 1997 tehdyn muutospöytäkirjan hyväksymisestä sekä laeiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta (HE 175/2004 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta ja ympäristövaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 48/2004 vp ja

YmVL 27/2004 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- merenkulkuneuvos Raimo Kurki, hallitusneuvos Sari Mäkelä ja ylitarkastaja Laura Eiro, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Maija Pietarinen, ympäristöministeriö
- yli-insinööri Kalervo Jolma, Suomen ympäristökeskus SYKE
- johtaja Erkki Kotiranta, Fortum Oyj
- osastopäällikkö Jukka Kantola, Suomen Vastamoyhdistys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry
- Rahtialusyhdistys.

HALLITUKSEN ESITYS

Vuoden 1997 muutospöytäkirjalla lisätään alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäise-

misestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvään vuoden 1978 pöytä-

kirjaan (ns. Marpol 73/78 -yleissopimukseen) uusi VI liite, joka sisältää määräyksiä alusten aiheuttaman ilman pilaantumisen ehkäisemisestä. Muutospöytäkirja tulee voimaan 19.5.2005 kaikkien sellaisten valtioiden osalta, jotka ovat sitoutuneet muutospöytäkirjaan ennen mainittua ajankohtaa. Esitykseen sisältyvät laki alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä

vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvään vuoden 1978 pöytäkirjaan vuonna 1997 tehdyn muutospöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja laki aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Asiantuntijakuulemisen mukaan nyt kyseessä oleva säätely vähentää ilmaan tapahtuvia aluspäästöjä maailmanlaajuisesti ja varsinkin alusten moottoreista peräisin olevia rikin ja typen oksidipäästöjä sekä alusten palonsammutuslaitteista ja kylmälaitteista peräisin olevia kaasupäästöjä. Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen, että MARPOL 73/78 -yleissopimuksen VI liitteen tultua voimaan kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa voidaan ryhtyä esittämään kyseisen liitteen määräysten tiukentamista. Tällöin vain liitteen ratifioineilla mailla on mahdollisuus tarvittaessa äänestää liitteen muutosehdotuksista.

Valiokunta korostaa, että Suomen kannalta oleellisin asia on rikin oksidipäästöjen vähentyminen Itämerellä. Tämä on myös oleellisin muutos Suomen lipun alla purjehtivien alusten osalta, sillä moottorivalmistajat ovat jo 1.1.2000 jälkeen rakentaneet uudet dieselmoottorit VI liitteen typen oksidipäästörajoitusten mukaisesti ja muita edellä mainittuja päästörajoituksia on Suomen ja EU:n toimesta saatettu jo aikaisemmin voimaan.

Yksityiskohtaiset perustelut

3 §. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa asetuksenantovaltuutta tarkistettavaksi. Valiokunta ehdottaa, että valtuutta tarkistetaan siten, että siinä on kyse alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (SopS 51/1983) ja Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (SopS 2/2000), sellaisina kuin ne ovat niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä sitä kautta yksilöitävien vastaavien Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden ja Euroopan yhteisöjen säädösten täytäntöön panemiseksi annettavista lakia tarkemmista säännöksistä. Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset momentin muotoiluihin.

21 a §. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa 2 momentin valtuussäännöksen tarkentamista siten, että valtuuden nojalla voidaan antaa vain lakia tarkempia säännöksiä momentissa tarkoitettujen säädösten ja velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi.

21 c §. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa pykälän valtuussäännöstä täsmennettäväksi siten, että valtuuden nojalla voidaan antaa vain lakia tarkempia säännöksiä pykälässä tarkoitetuista kielloista ja rajoituksista.

21 e §. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa valtuussäännöstä täydennettäväksi maininnalla sääntelyn kohdistumisesta nimen omaan ilmaa pilaaviin aineisiin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyisi alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansain-

väliseen yleissopimukseen liittyvään vuoden 1978 pöytäkirjaan Lontoossa 26 päivänä syyskuuta 1997 tehdyn muutos-pöytäkirjan siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

2.

Laki

aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (300/1979) 4 a luvun otsikko ja 26 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1417/1994,
muutetaan lain nimike sekä 1 § ja 3 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 1 momentti laissa 433/2000, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a luku seuraavasti:

Laki

aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä

1 §
 (Kuten HE)

3 §
 Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi *alus-*
ten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäise-
misestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen
yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytä-
kirjan (SopS 51/1983) ja Itämeren alueen merel-

lisen ympäristön suojelua koskevan yleissopi-
muksen (SopS 2/2000) sekä vastaavien Suomen
muiden kansainvälisten velvoitteiden ja Euroo-
pan yhteisöjen säädösten täytäntöönpanemisek-
si tarkempia säännöksiä suomalaisen aluksen
sekä Suomen satamiin tai satamista tai sisäve-
sialueella liikennöivän ulkomaisen aluksen ra-
kenteesta, varusteista, miehityksestä ja käytöstä.

— — — — —

3 a luku

Aluksista aiheutuvan ilman pilaantumisen ehkäiseminen

21 a §

(1 mom. kuten HE)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan *(poist.)* alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan VI liitteen, Euroopan yhteisön säädösten tai Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi antaa tarkempia säännöksiä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä sekä suomalaisten alusten osalta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella:

(1—4 kohta kuten HE)

21 b §

(Kuten HE)

21 c §

Öljy- ja kemikaalisäiliöaluksista tapahtuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöt voidaan kieltää tai niitä voidaan rajoittaa Suomen alueella sijaitsevilla satamissa alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan VI liitteen, Euroopan yhteisön säädösten tai Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Valtioneuvoston asetuksella voidaan alusten

aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan VI liitteen, Euroopan yhteisön säädösten tai Suomen muiden kansainvälisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi antaa tarkempia säännöksiä kielloista ja rajoituksista sekä siitä, missä satamissa rajoituksia tai kieltoja tulee noudattaa.

21 d §

(Kuten HE)

21 e §

(1 mom. kuten HE)

Alusten tavanomaisesta toiminnasta aiheutuvan jätteen polttaminen Suomen talousvyöhykkeellä ja suomalaisilla aluksilla myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella on sallittu vain aluksen jätteenpolttouuneissa. Jätteenpolttouunien teknisistä vaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään lisäksi niistä *poltettaessa ilman pilaantumista aiheuttavista* aineista, joiden polttaminen Suomen talousvyöhykkeellä ja suomalaisella aluksella myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella on kokonaan kielletty.

21 f §

(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Markku Laukkanen /kesk	Erkki Pulliainen /vihr
vpj.	Matti Kangas /vas	Eero Reijonen /kesk
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Pertti Salovaara /kesk
	Leena Harkimo /kok	Timo Seppälä /kok
	Inkeri Kerola /kesk	Harry Wallin /sd
	Risto Kuisma /sd	Lasse Virén /kok
	Reino Ojala /sd	vjäs. Lyly Rajala /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.